

Napaka

Kristinka Vuković, Sonja Kermat, Urška Juršev. 28. 6. 2019. Vir: Verlag Dashöfer.

Računovodska obravnava poslovnih dogodkov je običajno tesno povezana z obračunom dajatev, in kadar naredimo napako v računovodstvu, ima takšna napaka običajno tudi posledice pri izračunu davčnih obveznosti. Tako se ob odkritju tovrstnih napak v računovodstvu srečamo s problemom, kako takšno napako odpraviti in kakšne so posledice takšne napake.

Običajno takšne napake vplivajo na:

- računovodske izkaze,
- obračun davka od dohodkov pravnih oseb,
- obračun davka na dodano vrednost ali
- na obračun drugih davčnih obveznosti (prispevki, takse ...).

Skladno s Slovenskimi računovodskimi standardi lahko napake nastanejo pri pripoznanju, merjenju, predstavljanju in/ali razkrivanju postavk računovodskih izkazov. Napake so **opustitve postavk in napačne navedbe** v računovodskih izkazih za pretekla obdobja, ki izhajajo iz neupoštevanja ali napačne uporabe zanesljivih informacij, ki so bile na voljo v času, ko so bili računovodski izkazi odobreni za objavo, in za katere se je upravičeno domnevalo, da bodo pridobljene in upoštevane pri sestavljanju računovodskih izkazov.

RAČUNOVODSKI VIDIK

Napake pri računovodski obravnavi poslovnih dogodkov odpravljamo skladno s pravili, zapisanimi v aktih organizacije, oziroma skladno s pravili predpisanimi v računovodskih standardih. Ker morajo biti akti organizacije (na primer pravilnik o računovodstvu) usklajeni s SRS2016, je potrebno pri odpravljanju napak upoštevati splošna pravila, ki jih ti predpisujejo,, organizacije pa si v svojih aktih določajo kriterije in pravila glede pomembnosti oziroma nepomembnosti napake in morebitne druge podrobnosti in navodila, kako se napake odpravljajo.

Pred iztekom obračunskega obdobja

Kadar se napake v računovodski obravnavi poslovnih dogodkov odkrijejo še pred iztekom obračunskega obdobja in pred rokom za oddajo računovodskih izkazov, s takšnimi napakami običajno nimamo težav. Nepravilna knjiženja in obračune s storno knjižbami odpravimo in knjižimo pravilno, popravimo tudi davčne obračune, obračunamo morebitne zamudne obresti in jih plačamo. Vse skupaj pa pravilno izkažemo in upoštevamo pri izdelavi računovodskih izkazov za obračunsko obdobje.

Po izteku obračunskega obdobja

Če napake odkrijemo po koncu obračunskega obdobja, takšno ravnanje ni več primerno, oziroma moramo upoštevati pravila, ki jih najdemo v 5. točki uvoda v Slovenske računovodske standarde.

Pomembnost napake

Skladno s 5. točko uvoda v SRS2016 organizacija popravi pomembne napake iz preteklih obdobji za nazaj, in sicer v prvih računovodskih izkazih, odobrenih za objavo, po odkritju napak.

Naravo in stopnjo pomembnosti napake organizacija opredeli v svojih internih aktih. Splošnega pravila, kdaj je znesek napake pomemben, ni, saj je pri razmejevanju med pomembnim in nepomembnim potrebno izhajati iz poslovanja organizacije, vrste bilančne postavke, v povezavi s katero se napaka pojavi, pogostnosti pojavljanja napak, posamične vrednosti napake, skupne vrednosti vseh istovrstnih napak v obračunskem obdobju, razmerja med vrednostjo napake in vrednostjo sredstev oziroma prihodkov organizacije in številnih drugih dejavnikov, ki se od organizacije do organizacije zelo razlikujejo (od vrste dejavnosti organizacije, velikosti...).

Manjše nepomembne napake

Manjše – nepomembne – napake storjene v preteklih obdobjih lahko popravimo tako, da jih ustrezno računovodsko obravnavamo v okviru tekočega poslovanja. S takšnim poenostavljenim ravnanjem ohranimo odkrito napako v računovodskih izkazih preteklega obdobja in hkrati za znesek odkrite napake pokvarimo računovodske izkaze tekočega obdobja, vendar pa, ker gre za manjšo napako, takšna obravnava ne vpliva pomembno na pojasnjevalno moč računovodskih izkazov. Zato je takšen popravek dovoljen skladno s pravili Slovenskih računovodskih standardov.

Pomembne napake

Kadar pa skladno z vnaprej postavljenimi pravili zapisanimi v internih aktih organizacije odkrijemo napako, ki je pomembna, odprava napake preko poslovnega izida tekočega obdobja ni več dopustna. Napaka se popravi za nazaj, s preračunom primerljivih zneskov sredstev, dolgov in vseh vpletenih sestavin kapitala preteklega obdobja, v katerem se je napaka pojavila. Stanja sredstev, kapitala in dolgov po odpravi napake morajo biti takšna, kot bi bila, če do napake ne bi prišlo. Izjemoma smemo takšno popraviljanje napake za nazaj s preračunavanjem posameznih postavk sredstev, dolgov in kapitala opustiti, če je to za nazaj neizvedljivo. V takšnem primeru moramo dejstvo, da smo pomembno napako odpravili preko poslovnega izida tekočega obdobja, razkriti v pojasnilih k računovodskim izkazom.

DAVČNI VIDIK

Računovodske napake praviloma vplivajo tudi na izračun davčne osnove. Takšne napake lahko vplivajo na velikost ugotovljenih davčnih obveznosti za različne vrste davkov, prispevkov in drugih dajatev, med njimi najpogostejše na:

- davek od dohodkov pravnih oseb,

- davek na dodano vrednost,
- trošarine,
- prispevke za socialno varnost,
- davčni odtegljaj,
- posebni davek na določene prejemke,
- okoljske dajatve...

V praksi se najbolj pogosto pojavljajo računovodske napake, ki imajo neposreden vpliv na izračun davčne osnove za davek od dohodkov pravnih oseb in davek na dodano vrednost.